

KNIHA O ŘECE

NETRADIČNÍ VÝTVARNÝ ZÁZNAM ŘEKY

Během své cesty za řekou můžete říční ekosystém vnímat, zkoumat a dokumentovat vědeckým způsobem, ale také pomocí výtvarných prostředků. Taková cesta je otevřeným tvůrčím dobrodružstvím, na jehož začátku nedohlédneme konce. Výsledek je nejasný a vznikne během hry a experimentu. Jediné, co o výsledku můžeme předem vědět, je, že bude mít podobu autorské knihy.

1 Inspirujte se v umění

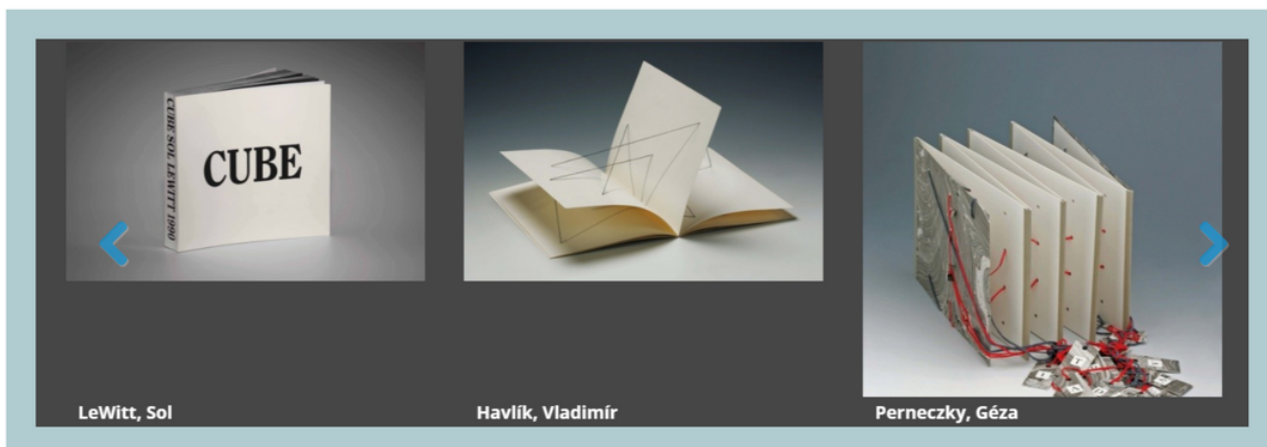
Autorská kniha patří v kontextu výtvarného umění mezi svébytné výtvarné projevy, které stojí na pomezí plošné tvorby a objektu. Přívlastek "autorská" nám prozrazuje, že obsah knihy i její vnější podobu určuje jeden autor. Autorská kniha se pro umělce stala médiem pro volnou uměleckou tvorbu. Na rozdíl od knihy klasické (již samozřejmě také tvoří autoři!) kniha autorská existuje mnohdy pouze v jediném exempláři. A mívá velmi překvapivé podoby – zdaleka nemusí být pouze z papíru. Přesvědčit se o tom můžete například na stránkách [Muzea umění Olomouc](http://www.muoa.cz), jež spravuje zajímavou sbírku autorské knihy (www.muoa.cz).

Tohle všechno jsou knihy?
Nenapadlo mě, že mohou
vypadat i takto.

Vlevo Milan Knížák (*1940 Plzeň), *Kniha dokumentů*, 1952–1985, vpravo Andy Warhol (1928 Pittsburgh – 1987 New York), *Brillo*, 1988, reprodukce z archivu Muzea umění Olomouc; zdroj: webové stránky www.muoa.cz

LeWitt, Sol

Havlík, Vladimír

Pernecky, Géza

Náhled webových stránek Muzea umění Olomouc s ukázkami sbírkových předmětů ze sbírky autorské knihy; www.muo.cz

2 Vydejte se za řekou

Připravte si různorodý materiál a pevné složky, do nichž pak budete vkládat své výtvarné záznamy. Ideální je vzít si do batohu nejen věci na kreslení (rudky, tužky, uhel a giocondy), ale i štětce a akvarelové nebo temperové barvy. Vezměte si hodně různých papírů, nezapomeňte velké kusy nebo roli balicího papíru.

3 Vnímejte říční ekosystém, zkoumejte jej a dokumentujte

Vytvářejte výtvarné záznamy místa a chystejte si materiál pro svou autorskou knihu. Experimentujte! Není nutné kreslit přesný záznam skutečnosti v podobě realistických kreseb krajiny nebo vědeckých ilustrací rostlin a zvířat. Vaše záznamy mohou mít podobu barevných skvrn podle emocí, jež ve vás řeka vyvolává. Můžete pracovat přímo s využitím přírodních materiálů a kreslit třeba blátem nebo trávou. Pořídte frotáže nebo obtisky.

TIP!

Co se stane, když pruh balicího papíru ponoříte do řeky nebo když na něj řeku "obtisknete"? Už jste někdy zkoušeli obkreslit stíny, které vrhají stromy nebo vysoké traviny? Kreslit můžete také to, co není vidět. Fantazijní tvory, kteří žijí pod kameny, nebo svět pod dnem řeky.

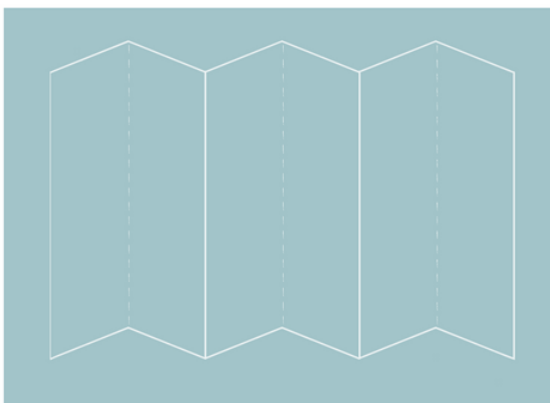

Jak už víte, v březích meandrů můžeme najít břehové nátrže s odkrytými vrstvami hlíny. Pokud se k nim dostanete, odeberte vzorky hlíny. Můžete s nimi vytvořit kresby, anebo je můžete zpracovat na keramickou hlínu. Dávejte ale pozor, abyste nerušili tamní obyvatele!

4 Vytvořte finální podobu knihy

Z nashromážděného materiálu, náčrtků, maleb nebo vzorků vyberte to, co byste měli rádi ve své knize. V této fázi už byste měli vědět, jakou formu bude vaše kniha mít. Může mít nejen podobu svazku, ale také velkého svitku nebo leporela. Může mít také blíže k objektu. Forma by měla být v souladu s obsahem, vyjadřovat jej. Přemýšlejte nad tím! Pokud jde o text, můžete jej použít, ale nemusíte. Podstatný je opět soulad všech částí knihy a její sdělení. Nemělo by být prvoplánové, ale mělo by divákům nechat prostor pro jejich představivost.

5 Svě knihy prezentujte na výstavě vzniklé v závěru projektu!

TIP!

Leporelo má jednu velkou výhodu: umožňuje knihu rozvinout do velké šířky. Stačí jen do pruhu přidávat další papíry, slepovat je po okrajích a přehýbat do velké harmoniky. Takovým leporelem může řeka dokonce protékat z jednoho okraje na druhý.

Naše spolupracovnice Radka Částková během výpravy za řekou Bečvou vytvořila na iPadu tyto kresby. Zaujaly ji různé typy koryt a pokusila se zachytit rozdíly mezi plynutím pestrého přírodního toku řeky Bečvy a valem masy vody v betonovém korytě nebo během povodně. Všimla si také zvuků a poznamenala si, že Bečva byla příjemná nejen na pohled, ale i na poslech. Její kresby najdete na naší minisite www.ucitel21.cz/reka.

